

kölcsönös megóvása és kielégítése mellett gyakorlandó, s melyek a Magyarországon szerzett azon tapasztalatok, melyek az erdők égálji befolyását egy vagy más tekintetben igazolják?

VI.

Minő intézkedésektől lehetne várni és remélni a hazánkban előforduló nagy terjedelmű futóhomok-területek befásítását?

Vadászati tárcza.

I. Rítka medveharcz. (A medve természetrajzához.)

A vadászok között tudvalévőleg az ugynevezett „Jägerlatein“ oly annyira el van terjedve, hogy legtöbbször még azoknak sem adatik hitel, kik igazat mondanak.

Ennélfogva szükségesnek tartom mindenek előtt kijelenteni, hogy a következő sorok a „Jägerlatein“-nal távolról sem téveszthetők össze, hanem hogy azok valóságos tényen és a leghivebb igazságon alapulnak.

A magas hegyek lakói rendszeren az erdőtisztásokon vagy pedig a havasokon termelt szénát azonnal haza szokták vinni, mihelyt a legelső hó esik, mi egyrészt azért szükséges, mert a nyár tartama alatt gyűjtött és a völgyekbe lebocsátott széna csak téli uton szállítható el, másrészt mert az elszállításnak rögtön az első havazás után kell történnie, a mennyiben később az utak a nagy hó miatt járhatlanok lesznek.

Igy ment f. é. november 17-én virradóra egy itteni Bobrovits András nevű erdőmunkás is még más 6 fogadott fuvarossal Mokránka nevű völgy mentében, azon czéllal,

hogy a mokránkai vizzárdán felül boglyázott szénáját haza szállítsa. Egy lófogat előre ment és gazdája a fennevezett erdőmunkással közvetlenül követte a szánt. Igy haladtak egészen a „Huk“ nevű helyig, midőn a lovak egyszerre maguktól megállottak. Gazdájok mindjárt hozzájuk sietett és azonnal észrevév, hogy a lovak egy az ut közepén összehányt hódombon állanak. Ez alatt a fennevezett erdőmunkás is előre sietett és most megszemlélték mindketten a felhányt dombot.

Utóbbi nagyon szorgosan össze volt seperve a közel fekvő hóból és egy helyén valami fekete tenyér nagyságu tárgy látszott ki belőle.

E tárgyat jobban megvizsgálva, egy medvebocra (lábra) ismertek. Ez alatt a többi fuvaros is oda érkezett és most mindannyian vizsgálni kezdték a hódombot s azonnal meggyőződtek, hogy az valóságos medvesír, melybe egy megölt, de még meleg medve van eltemetve.

Ezen felfedezés után még jobban megszemlélték az utat és a hegyoldalt, s úgy találták, hogy az ut vagy 100 méter távolságra össze volt tánczolva és annak daczára, hogy azt majdnem 1 lábnyi hó fedte, melyet az előbbi napokon arra ment szánok összetapostak, rajta a hóréteg egészen a kavicsig fel volt kaparva.

A hegyoldalon lévő havon több verekedési hely, vér és szőr, az uton pedig kétféle medvenyom látszott, azon kívül a sirtól vagy 3 méternyire egy ülőhely találtatott, melyen a hó egészen a földig volt átolvadva.

Ezen vizsgálás után a fuvarosok a megölt medvét a szánra pakolták és az utazást egészen a rendeltetési helyig, a szénáig folytatták.

Itt a medve a széna közé felrakatott a szánra, mire a fuvarosok haza fordultak és ugyan azon nap este a medvét Mokra nevű községbe hozták.

Az arra következő napon a medve a helybeli tisztelendő ur és azonkívül több tanu jelenlétében bonczoltatott és a lelet a következő jegyzőkönyvbe vétetett fel:

Barna medve (*Ursus arctos*); nőstény; 4 éves; 190 cm. hosszú; közép nagyságu; a jobb oldali hátsó czomb egészen a czombcsontig felemészte; a hátulsó balczombon a térd mellett belülről tenyér nagyságu lyuk kirágva és a térdben eltörve; az első lábak a bocsoktól kezdve egészen a térdig összemarva és egészen vérrel befutva; az első balláb a térden felül eltörve és a jobb oldali kívülről kissé megrágva; a mellen és hason egy-egy nagyobb seb; ugy szintén a jobboldalon és a hátgerinczen egy-egy nagyobb seb; az orr egy helyen széttépve.

A belső részek tökéletesen épek és egészségesek.

A nyak tiszta minden seb nélkül.

A hátulsó lábak valamennyi karma vagy széthasítva, vagy foszlányokra szétmorzsolva, vagy tökéletesen elszakítva; az első lábak karmai tökéletesen épek.

Nem kövér, de nem is sovány.

Ezen tényálladéknál fogva kérdésen kívül constatálva van, miszerint két medve között felette heves harc folyt, mely a verekedési hely után ítélve, sokáig tartott és melynek áldozatává a gyengébb medve lett.

A verekedési hely után ítélve a gyengébb medve többször megkísérelte futás által menekülni, de az erősebb medve által a hegyoldalról mindig az utra visszadobott,

hol a harc megújítván, addig tartott, míg végre a gyengébb harcos áldozatul esett.

Továbbá kétségtelen, hogy a győző a győzöttet eltemette és biztonság okáért — ha még talán magához jönne — hosszabb ideig őrzé, mely utóbbi körülmény a sir melletti átolvadt ülőhelyről következtethető.

Megjegyzendő, miszerint a győztes valószínűleg akkor is őrizte a sirt, midőn a fuvarosok oda érkeztek és csak a lovak csengetyüi által lett elriasztva — mert a nagy ugrások a sirhelytől a hegyoldalra — a merre a győztes távozott — arra engednek következtetni.

A dolog állását jobban kipuhatólandó, harmad napra azon erdőrészt, honnan a medvék jöttek, át lett kutatva és főleg arra fordított a főfigyelem, hogy mi adott okot a harcra.

Minden esetre elvult késve a kutatás, azonban — fájdalom — másnapra a rendkívüli nagy havazás és nagy szél azt lehetetlenné is tette, miután a nyomok a nagy havazás következtében eltűntek.

A kutatás azonban még sem volt érdektelen, mert arról győződünk meg, hogy a győztes az első éjjel a sirhelytől alig 100 lépésnyire feküdt és hogy onnan az embereket — kik a megölt medvét elvitték — láthatta, de annak daczára nem távozott.

A második éjjel az első fekhelytől vagy 20 lépésnyire új fekhelyet készített magának és onnan el is lett riasztva a nyomozó vadászok által, kik a nyomot fel nem ismerhették — csak véletlenül akadtak rá — és így a medve szerencsésen elmenekült.

Az üldözés közben kitűnt, hogy a medve egyik lábán

vérzett, és valószínű, hogy a győztesnek is a sebekből szintén elég jutott.

Hogy medve a párzási időn kívül más társát megtámadná és hogy egyik a másikat megölte volna, minden esetre a ritkaságok közé tartozik, mert sem tapasztalt medvevadászok nem emlékeznek hasonlóról, sem a medve természetrajzáról szóló adatok közt nem találtunk ilyent. Nem tagadható ugyan, miszerint az utóbbiak nagyon hézagosak és a földolgozról említést sem tesznek, a mi valószínűleg abban is leli magyarázatát, hogy Németországban, hol a természettudományok oly rendkívüli nagy ápolásban részesülnek, az 1707-dik évtől kezdve — mikor Szászországban lőtték az utolsó medvéket — medvére nem akadtak.

Átalában hallatlan, hogy két egyenlő fajú ragadozó állat a párzási időn kívül és midőn szabadon járhat, egymást megölné, legfeljebb a különböző válfajoktól származó kutyáknál látjuk ezt.

Hogy mi szolgáltatott okot ezen elkeseredett harcra, nehezen állapítható meg.

Talán ilykép lehetne némileg a dolgot magyarázni, hogy a gyengébb medve a kedvezőtlen idő következtében, alkalmas buvóhelyen, talán éppen télre készített barlangban feküdt és a másik véletlenül oda érkezett, s midőn a háziur a hivatlan vendéget elutasítá, összeütközés támadt és a házi ur gyengébbnek érezvén magát, futásnak eredt, az erősebb medve pedig dühében addig üldözte, míg végre az uton utolérte, hol aztán a lakás iránti kérdés elintézve lett.

Hogy a győztes a megölt medvéből evett, ebből talán

nem következtethető, hogy az éhség adott volna okot a harcra, mert ez esetben a győztesnek sokkal többet kellett volna fogyasztani, mint a mennyit tényleg evett.

Különben megjegyezzük, hogy ezen most említett nézetet korántsem tartjuk csalhatatlannak.

Minden esetre nem lenne érdektelen úgy a vadászvilágra nézve, mint a medve természetrajzát illetőleg is, ha az itt leírt, felette elkeseredett és páratlan harcnak okát kipuhatolni sikerülne, s talán akad is a tisztelt szak társak közül valaki, a ki e kérdéshez megoldást nyújthat.

Német-Mokrán, 1879. november 21-én.

Matuskovits Béla, m. k. erdész.

II. Máramarosszigeti vadászatok.

E becses lapok mult havi füzetében fentemlített czim alatt megjelent vadászati adatokat van szerencsém még a következőkkel kiegészíteni.

Mult év szeptember havában Rományi István segéd-szolgabíró és Prusinszky Károly kat. becslobiztos urak által Petrova község határában rendezett medvevadászat alkalmával egy nap alatt tiz medve közül, melyek egy hajtásban voltak, öt drb ejtetett el.

Mult hó 12-én Pogány Sándor taracsvizi szolgabíró Urmezőn, egy igen szép vadkant lövetett le, 22-én pedig Bocskón Sztroimi nevü erdőrészben tartott vadászat alkalmával, ismét Kreybig László h. főerdész biztos golyója által egy 2 mázsányi vadkan terítettett le, egy másik hajtásban lévő vadkan, szintén Kreybig által súlyosan megsebezett; f. hó 8-án pedig a bustyaházai erdőhivatalhoz tartozó „Izenes“ nevü erdőben egy erdőőr által

szintén egy igen szép vadkan ejtetett, de kellett is ez neki mert a mult évi értésekben sok kárt tett.

A fenn elősoroltakból elég világosan kitűnik, hogy megyénkben mily tetemes az orvadak állománya.

Farkasok az idén hallatlan nagy számban mutatkoznak, Máramaros minden vidékein, és eddig 7 drb el is ejtetett.

Róka is igen sok van, de annál kevesebb a nyúl, mely az idén itt nálunk, ugy mint másutt is métegyben elpusztult.

Végül említésre méltónak vélem még azon körülményt, miszerint a rahói erdőgondnokság területén, mult nyáron egy kiszenvedett szarvasbika egy élőfa ágai közt fönakadva találatott. Ebbe az állapotba hihetőleg akként juthatott, hogy szarvai horzsolása alkalmával, az ágak közé szorulván, képtelen volt kibontakozni.

A fennemlített pagony területén ezenkívül, a hol ezelőtt szarvasnak nyoma sem volt, egynéhány év óta szarvasok nem csak nyomoztattak, hanem több ízben észleltettek is, mely örvendetes körülmény arra mutat, miszerint a bánya- és jószágigazgatóság, valamint az illető erdőhivatalok gondozása következtében, a szarvas állománya Máramarosban évről-évre szaporodik. — Bustya-háza, 1880. január 6.

Piso Cornél S.,
m. kir. erdőgyakornok.

III. Kéthelyi löjegyvezék.

Hunyadi Imre gróf kéthelyi uradalmában 1879-ben következő hasznos és kártékony vadak ejtettek: Dámvad 5, őzbak 17, nyul 187, vadlud 10, fogoly 80, fűrj 55, szalonka 105, kacska 408, vadgalamb 16, öreg róka 25,

fiatal róka 21, kutya 38, vadmacska 2, házimacska 13, nemes nyest 1, görény 4, menyét 19, sas 2, harkály 86, kánya 18, keselyü 35, varju 434.

Kéthelyen, 1880. január 11-én.

Kiefert, főerdész.

A f a p i a c z r ó l .

Közli: Bedő Albert.

B u d a p e s t , januárhó 20-án.

Faüzletünk válságos időket él, s az erdőbirtokos és fakereskedő helyzete a folyton tartó bizonytalanság következtében, egyaránt súlyossá vált. A piac árú-készletei nagy aránytalansággal vannak megoszolva és több helyt tetemes készletek, nevezetesen fűrészárúk vannak felhalmozva. Különösebben a fenyőfaárúk azok, melyek értéke nagyobb ingadozásnak van kitéve, s mely a meglévő készletekbe fektetett tőkével, s az újabb termelésü anyagra kiadandó költséggel, az olcsóbb pénzpiacz mellett is, kétszeresen terheli a fapiacz nyomott helyzetét; mert az, a ki a rendes termelést szüntetni nem kívánja, kénytelen a munkásnépet fizetni, és pedig most, oly időben, midőn sem maga nem adhat el anyagot, sem hitelre dolgozó vásárlóitól nem kaphat fizetést; a mint ezt a faüzlet terén, utóbbi időben felmerült több fizetéseképtelenség is igazolja.

A jelenlegi kedvezőtlen helyzet javulását, szak- és kereskedelmi körökben egyaránt, a Németországgal legközelebről megkötendő vám- és kereskedelmi szerződéstől várják, jogosan remélhetvén, hogy ennek határozmányai meghozzák azon könnyítéseket, melyek állandó jövővel bíró fakivitelnket lehetővé s anyagainkat a német piaczokon ismét versenyképesekké teszik. A földmivelési